13. Jaar, Nr. 149. — 's HERTOGENBOSCH. — Zaturdag, 18 December, 1841.

NOORD-BRABANDER.

Staat- en Letterkundig Dagblad

DICERE VERUM QUID VETAT, HORATIUS.

ABONNEMENTS-PRIJS Voor de Stad, f 12. Franco per post, » 14.

(Verschijnende driemalen ter week: Dingsdag, Donderdag en Zaturdag)

ADVERTENTIEN 10 cent de regel behalve 35 cent. zegel

NEDERLAND.

Wij vernemen, dat op aanstaanden Maandag, den 20. dezer door Zijn Hoogwaardige den Heere Vicaris-Apostolicus van Breda, plegtstatig zal worden ingewijd de nieuwe Kerk op het zoogenaamde Heiken, onder de Gemeente Rucphen en Sprundel.

— Bij een Koninklijk besluit van den 10. dezer maand is de rigting vastgesteld, die de ijzeren spoorweg van 's Gravenhage naar Rotterdam hebben zal. Van het stations-gebouw, hetwelk nabij 's Gravenhage in de rigting van de derde Wagenstraat, zal worden gevestigd, zal deze weg langs Delft en Schiedam, nabij beide welke steden insgelijks stations-gebouwen zullen worden opgerigt, naar Rotterdam loopen, en aldaar aan de Schie, nabij de Delftsche poort, uitkomen.

— In het Fransche Dagblad van Limburg leest men: » *Maastricht den 11. December.* In den afgeloopen nacht is een hevig onweder boven onze stad losgeborsten. Eene zware storm, van hagel en donderslagen vergezeld, heeft gedurende eenige uren gewoed en, zoo men zegt, veel schade veroorzaakt. Men berigt ons, dat aan de zijde van Maasbrée een dijk is doorgebroken en dat een groot gedeelte der landerijen dier gemeente onder water staat. Sedert eenige dagen heeft in de Maas eene schrikverwekkende rijzing plaats. Het is te vreezen, dat wij, indien de regens niet ophouden, grootere rampen te betreuren zullen hebben. Vele weilanden en lage gronden in den omtrek dezer stad zijn reeds overstroomd.

DUITSCHLAND.

Sinds de laatste week bemerkt men plakaten der policie, waarbij het sluiten der winkels gedurende de kerktijd streng in Pruissen wordt voorgeschreven; en daar reeds eenige wederspanningen in straf vervallen zijn, zoo is er reden om eenige spoedige verhelping van dit langdurig misbruik te verwachten. (*Hamb. C.*)

Uit Dresden schrijft men van den 6. dezer, dat aldaar voorgisteren gestorven was de Graaf Ferdinand von Haerach, Vader van Hare Hoogheid de Princes von Liegnitz, geboren in 1763, gehuwd in 1795 met zekere Juffrouw von Roysky, en nog eens hertrouwd in 1833 met Marianna Suermann, de dochter van een Tuinier uit Berlijn, eene vrouw van veel verstand en groote heftalligheid.

ENGELAND.

Van Windsor wordt gemeld, dat H. M. en Prins Albert groot genoegen gevonden hebben in het bezigtigen van eene prachtige en keurig bewerkte zilveren doopvont, die van Londen derwaarts was overgebragt. Deze doopvont, die gedurende de regering van Koning Karel II. vervaardigd is, onder de regalia in de juweelkamer van den Tower bewaard werd en bij den laatsten brand gered is geworden, zal hoogst waarschijnlijk tot ophanden doopplegtigheid dienen. Zij is ongeveer drie Engelsche voeten hoog, en op het deksel is de doop van Joannes kunstig afgebeeld.

— Een aantal ingezetenen van Reading heeft den nieuwen Bisschop van Jeruzalem met een prachtig stel kleederen, tot de uitoefening zijner waardigheid vereischt, beschonken, waarvoor hij hun in een zeer vleijenden brief zijnen dank heeft betuigd.

— Dit enkele najaar heeft reeds, zoo in Londen als in andere groote steden, faillissementen opgeleverd, tot geen minder bedrag, dan het gansche beloop der valsche schatkistbiljetten, en bij ieder der faillissementen komt evenzeer de vraag te pas: waar kan toch al dat geld gebleven zijn? Wij hebben bankiers gezien, voormaals 300,000 p.st. of 400,000 p. st. waard (*de Engelschman zegt niet, deze of die bezit zulk een fortuin; maar, deze of die is zoo veel waard.*) en die nu misschien een te kort hebben van even zoo veel; wij hebben boekverkoopers gezien, die in een enkel jaar een te kort maakten van 100,000 p. s. of 150,000 p. st., en winkeliers, die er in twee jaren 80.000 p. st. hebben doorgebragt; maar in niets is het mogelijk, in zoo'n korten tijd zoo ontzettende sommen zoek te maken, als in den effectenhandel; geen stoomtrein is in staat, gelijken gang met zulk eene vaart te houden.

Zou het dan zulk een wonder zijn, dat twee of drie personen eene som zouden hebben weten te verspillen, niet van ten volle 300,000 p. st. maar van slechts het bedrag, hetwelk op de valsche biljetten is uitbetaald geworden.

Wij voor ons zien geen reden, om het er voor te houden, dat er eenig geheim achter de zaak zou schuilen; maar wij achten het van belang, het gouvernement opmerkzaam te maken op de gevolgtrekkingen, die er door kwaadwilligen uit worden gemaakt.

In een der Londensche bladen leest men, onder het opschrift: „De over alles zegevierende stoom", het volgende: » Het stoomschip *Great-Western* vuurde den 6. December, 's avonds ten half elf ure, de salutschoten af, die zijne aankomst in Kingroad, tien (Engelsche) mijlen van Bristol, aan den mond der rivier, aankondigden. Dat stoomschip was in niet meer dan 13 dagen van New-York daarheen gestevend. Een der *raporters* (berigtgevers) van het Londensche Dagblad *the Times* begaf zich dadelijk aan boord van het stoomschip en verliet het met de medegebragte brieven, vóór elf ure, in eene open boot, te midden van een harden storm. Hij begaf zich daarop langs den ijzeren spoorweg met den brievenmaals-trein van Bristol naar Londen en bereikte de laatste stad ten half zes ure des morgens van den 7. De door hem medegebragte tijdingen werden dadelijk in het ter perse liggend nommer van de *Times* opgenomen, en afdrukken van dat nommer werden met een der gewone wagentreinen weder naar Bristol verzonden. Zoo kwam het, dat men in de kajuit van *the Great-Western*, die nu nader bij Bristol lag, ten een ure namiddag van den 7. de door dat schip uit Noord-Amerika aangebragte tijdingen in de *Times* las. Ziedaar de wonderen der stoomvaart, der stoomwegen en der stoomdrukkunst."

De afstand tusschen Londen en Bristol bedraagt 50 à 60 uren.

— De opmerkzaamheid der natuuronderzoekers wordt thans hier bezig gehouden door de beschouwing van het geraamte van een Leviathan, dat, in de Missouri, twintig voeten onder den grond, opgedolven en nu in de Egyptische zaal, in Piccadilly, geplaatst is. Dit rif heeft vijftien Engelsche voeten hoogte en dertig voeten lengte, gelijkt veel op dat van een Olifant, maar blijkt, bij naauwkeurige beschouwing, dat van een waterdier te wezen.

FRANKRIJK.

In de zitting van het Hof der Pairs van den 11. December, zijn de pleitredenen der verdedigers van de beschuldigden in de zaak van Quénisset voortgezet. De meeste aandacht heeft daarbij de pleitrede van den Advokaat Ledru-Rollin getrokken, die de verdediging van Dupoty op zich had genomen. Deze advokaat is dezelfde, die onlangs tot lid der kamer van afgevaardigden is benoemd en, wegens de revolutionnaire taal, te dier gelegenheid, tegen zijne kiezers gevoerd, tot gevangenisstraf is veroordeeld. Dupoty is de schrijver van het revolutionnaire blad *le Journal du Peuple* en in de zaak betrokken geworden, eensdeels omdat een der medepligtigen van Quénisset uit zijne gevangenis aan dien dagbladschrijver een brief heeft trachten te doen toekomen, die van naauwe betrekkingen tusschen beiden getuigde; anderdeels omdat verscheiden artikelen in het genoemde dagblad waren voorgekomen, die als zoo veel opruijingen tot omverwerping van het bestaande en tot de misdaad van Quénisset konden worden aangemerkt. De advokaat heeft zich dus ook voornamelijk bepaald tot het betoog, dat die naauwe betrekking tusschen Dupotij en de geheime genootschappen der werklieden, waarin de gepleegde misdaad haren oorsprong genomen heeft, niet bewezen is, en dat de vermeende strekking van dagblad-artikelen geen bezwaar tegen de schrijvers kan opleveren; te minder daar in dit geval niet bewezen was, dat de betigte artikelen van de hand van Dupoty zelven waren. Over het algemeen heeft de advokaat zijne taak met bekwaamheid en zelfs met zekere gematigheid volvoerd. Ook uit de geschriften van den tegenwoordigen minister Guizot heeft hij verscheidene plaatsen aangehaald, die voor het gevaarlijke van zulk een stelsel, als hier door het openbaar ministerie was aangenomen, pleiten. Een diepen indruk maakte het op de Pairs, toen hij uit *le Drapeau blanc*, een hevigen tolk der zoogenaamde Koningsgezinden, die tijdens den moord des Hertogs van Berry in het licht verscheen, eene plaats voorlas, waarbij de toenmalige Minister Decazes zeer regtstreeks van zedelijke medepligtigheid aan dien moord werd beschuldigd. Deze gewezen Minister had thans als pair in het hof zitting.

— Den 15. dezer stond te Parijs in de Invaliden het jaarfeest gevierd te worden van de overbrenging der asch des Keizers.

— Den 4. December is de brievenmaal op een geweerschots afstand van Madrid uitgeplunderd. De reizigers, die zich in het rijtuig bevonden, zijn onverlet gebleven.

— De *Gazette de France*, welke heden de twee volgende regels uit het Blad *le Commerce* aanhaalt: » De Ministers hebben sedert eenige dagen niet dan afzonderlijk conferentiën (*conférences individuelles*) met den Koning gehad," zegt tevens, in een eigen artikel, hetgeen volgt: » Het ministerie waggelt op dit oogenblik sterker dan nog ooit te voren; de onderhandelingen loopen, zonder dat het er in gekend wordt (*en dehors de lui.*). Men heeft den heer Molé doen vragen, of hij den heer Soult als President wilde aannemen; hij heeft met ja geantwoord. Wij zullen den heer Soult in het Departement van oorlog hebben, den heer Molé in buitenlandsche zaken, den heer Thiers in de binlandsche, den heer Passy in de finantien, den den heer Dufaure in den koophandel, den heer Salvandy in het onderwijs, den heer Teste in de publieke werken, den heer Duperré in de marine, en den heer de Lamartine op den voorzittersstoel der Kamer. De verkiezingen zullen eerst in de maand Mei volgen."

— Bij Besluit van den Regent, gedagteekend 6. December, is de Spaansche Koninklijke Lijfwacht afgeschaft, en alleen het Korps Hellebardiers met die eeredienstbetrekking belast.

BELGIE.

Den 17 moest de Spoorweg-arm van Bergen in Henegouwen naar Brussel ingewijd worden. Het schijnt, dat de Koning en de Koningin er bij tegenwoordig zullen zijn. Er werden groote aanstalten tot allerlei feestelijkheid gemaakt.

— Het is niet waar, dat, gelijk de Dagbladen hebben gemeld, de Generaal van der Meer toeganklijk zou zijn; integendeel blijft hij altijd zelfs buiten de gemeenschap met zijne familie-betrekkingen.

— De geldelijke toestand der stad Brussel is ellendig. Men verneemt, dat het Gouvernement 8 à 9 millioen zal voorschieten.

— Dezelfde tandtrekker, die onlangs te Brussel een Horlogiemaker twee damesuurwerken getrokken heeft, scheen voornemens, te Luik diezelfde praktijk nog eens te herhalen, doch hij werd betrapt op 't feit, en door de Policie in hechtenis genomen, om eerst te Luik, en daarna te Brussel teregt gesteld te worden.

— De toenemende belangrijkheid der industrie- en handelzaken te Aalst had aldaar de oprigting van een Regtbank van Koophandel lang reeds noodzakelijk gemaakt: en is dan nu ook door het Gouvernement, op een dringend gunstig voorstel van het Collegie der Gedeputeerde Staten, in die behoefte, voorzien. De Heer van Santen van de Wiel, over wiens regtschapenheid zoowel België als het Buitenland, in den laatsten tijd opgetogen stond, is door Zijne Majesteit den Koning, tot groot genoegen van al zijne landgenooten, als Regter in dit Wettelijk Handelcollegie benoemd. Eerstdaags zal de plegtige opening van de Aalster Koophandelsregtbank plaats hebben.

— Tot Kommandeur der Orde van Leopold is benoemd de Heer Quetelet, vaste Secretaris der Koninklijke Academie, en Directeur van den Sterretoren: en tot Ridders dier Orde de Heeren Cornelissen, Oudsecretaris der Gentsche Hoogeschool, Dandelin, Luitenant-Kolonel der Genie, en Plateau, buitengewoon Hoogleeraar aan de Hoogeschool te Gent.

KUNST.

Gaarne werken ook wij, door de plaatsing en verspreiding van onderstaand PROGRAMMA, zooveel mogelijk, mede ter bereiking van het Vaderlandsche doel, daarin uitgedrukt, en waartoe reeds Zijne Majesteit onze geëerbiedigde Koning, tegelijk met den Kroonprins en Prins Frederik der Nederlanden, zoo ruime bijdragen hebben gestort, die ook door vele aanzienlijke mannen, Kunstenaars en Kunstschatters, sedert zijn vermeerderd.

Aan het hoofd der groote mannen, uit de gouden eeuw der Nederlandsche Schilderkunst, staat Rembrandt in al de glorie van het door hem-zelven geschapen licht. De geheele beschaafde wereld, starende op de meesterstukken van zijn penseel, brengt hem den zoo ruimschoots verdienden tol van bewondering; en, zoo ook zijne kunstgewrochten door de hand des tijds niet zullen geëerbiedigd worden, aan zijne nagedachtenis is, buiten allen twijfel, de lauwer der onsterfelijkheid verzekerd. Doch dit zij genoeg voor zijnen roem; het kan en mag niet genoeg zijn voor het Vaderland, voor het nageslacht. Ongeveer twee eeuwen zijn over het graf des grooten mans heengevaren; Nederland heeft zich in zijn luister gekoesterd en met nationalen trots zijn naam naast dien van Raphaël en Rubens geplaatst; de Kunst, die in hem een der uitverkorenen erkent, wier oorspronkelijk genie het eenvoudig verhevene tot een voorbeeld ter navolging in het gebied van het schoone verkondigt, is aan zijn invloed voortdurend hare uitbreiding, verheffing en veredeling verschuldigd. En ondanks al deze verpligtingen zoekt het oog te vergeefs naar een uiterlijk blijk van dankerkentenis, naar een blijvend teeken van algemeene hulde! .... Den vreemden bezoeker van ons Land, die weet wat Duitschland voor Albrecht Dürer en Belgie voor Rubens gedaan hebben, ontsnapt onwillekeurig de vraag: Hoe, bezit gij geen Gedenkteeken voor uwen Rembrandt? en als wij hem dan alleen naar de vergulde letteren op den Koudekerkschen molen, of op het huis zijner inwoning te Amsterdam moeten heenwijzen, erkennen wij met innerlijke schaamte, dat in die vraag eene zijdelingsche, ons vaderlandsch gevoel kwetsende beschuldiging ligt opgesloten.

Geen wonder dan ook, dat, toen onlangs eene roepstem uit den boezem van de voornaamste Nederlandsche kunstenaren en van vele voorstanders en beoefenaren van letteren en wetenschappen opging, om door het daarstellen van een Standbeeld voor Rembrandt, eene schuld van twee eeuwen af te lossen, die stem met geestdrift werd vernomen, en allerwege weêrklank en toejuiching vond. Bijna gelijktijdig werden te Amsterdam en te 's Gravenhage, door het meerendeel der aldaar gevestigde Kunstenaren, twee Commissiën benoemd, die, doordrongen van het besef, dat naijver en verdeeldheid onbestaanbaar waren met het hun geschonken vertrouwen, en gevaarlijk voor het gemeenschappelijk doel, met een onbekrompen geest van overeenstemming de handen ineensloegen, om maatregelen te beramen en uit te voeren, tot het oprigten van een Standbeeld voor Rembrandt.

Na aanvankelijk de welwillende toestemming der stedelijke Regering van Amsterdam, om aldaar het gedenkteeken te mogen plaatsen, op eene allezins vereerende wijze verkregen te hebben, met de verblijdende toezegging, dat het Edel Achtbaar Stadsbestuur het oude beursplein voor die plaatsing bestemd had, en bovendien goedgunstig de fundering op eigen kosten zou laten leggen, achten de Commissiën thans het oogenblik gekomen, om de gelegenheid tot algemeene deelneming open te stellen, en de navolgende punten voor de uitvoering te bepalen:

1°. Er zal een Standbeeld voor Rembrandt worden opgerigt, te Amsterdam, op het oude Beursplein.

2°. Het beeld zal door eenen Nederlandschen beeldhouwer vervaardigd, en van metaal in eene binnenlandsche fabrijk gegoten worden.

3°. Hetzelve zal, met het voetstuk, ongeveer 20 voet hoog worden.

4°. De voornaamste autoriteiten en vereerders van Rembrandt zullen worden uitgenoodigd, het ontwerp te ondersteunen, en tot dat einde zal eene algemeene inteekening worden opengesteld.

5°. De aan deze onderneming verbonden werkzaamheden zullen door de twee *Commissiën* te Amsterdam en te 's Gravenhage worden ten uitvoer gebragt, en wel in dier voege, dat die der 's Gravenhaagsche zich zullen uitstrekken over de Provinciën *Zuid-Holland*, *Zeeland*, *Noord-Braband*, het Hertogdom *Limburg*, het Groot-Hertogdom *Luxemburg* en *België*, terwijl de Amsterdamsche werkzaam zal zijn in de overige Provinciën des Rijks, alsmede in het *Buitenland*.

6°. Binnen drie maanden na de respective inschrijvingen zal over derzelver bedrag worden beschikt, per quitantie, door den Voorzitter en Penningmeester van eene der beide Commissiën onderteekend. De ontvangen gelden zullen tot aan de finale afrekening op het *Grootboek der Nationale Schuld* ingeschreven, of op eenige andere solide wijze belegd worden, terwijl de staten, behelzende de rekening en verantwoording dezer gelden, zoowel te Amsterdam als te 's Gravenhage, gedurende eenigen tijd, openlijk ter inzage van Heeren Inschrijvers of belanghebbenden zullen liggen.

7°. Binnen in het voetstuk zal een perkament worden nedergelegd, behelzende de geschiedenis der oprigting en eene naamlijst der Inschrijvers; terwijl het tijdstip en de wijze, waarop de onthulling zal plaats hebben, nader zullen worden geregeld en bekend gemaakt.

8°. De Commissiën belasten zich met de uitgave eener gegraveerde plaat van het standbeeld, tegen een nader te bepalen prijs, waarvan de opbrengst, ten behoeve van de oprigting zal worden aangewend: terwijl aan elk der Inschrijvers, wiens inteekening niet minder dan *tien* gulden beloopt, eene zoodanige plaat *gratis* zal uitgereikt worden.

Dit plan, waarvan het bovenstaande de groote omtrekken aantoont, vordert ten aanzien van een enkel punt eenige toelichting, die de Commissiën zich tot pligt rekenen hier te laten volgen.

De nederige en afgelegen plek gronds, namelijk, waar Rembrandt geboren werd, zal zeker geene aanspraak maken op de eer, om zijn Standbeeld te dragen. Doch juist dit zou tot verschil van gevoelen nopens de plaatsing aanleiding kunnen geven, bijaldien niet, bij de regten, die Amsterdam als hoofdstad des Rijks, kon doen gelden, zich nog de bijzonderheid voegde, dat Rembrandt bijna zijn geheele leven binnen hare muren heeft doorgebragt, zijne meesterstukken er gewrocht zijn, zijne assche in haren schoot rust, en dus zijne nagedachtenis er als 't ware het burgerregt verkregen heeft. Hieraan is het toe te schrijven, dat de beide Commissiën van den beginne af eenstemmig aan Amsterdam het voorregt toekenden, om het Standbeeld in haren boezem te zien opgerigt.

De commissiën, vervuld van het vertrouwen op eene krachtdadige ondersteuning, achten het overbodig de belangstelling door drangredenen op te wekken. De naam van Rembrand spreekt sterker dan eene wijdloopige aanprijzing. Die naam maakt een onweêrstaanbaren indruk op ieder hart, dat voor het Schoone klopt. Die naam, durven wij bijna zeggen, verzekert ons eene Europesche goedkeuring; want het Gedenkteeken, aan de nagedachtenis van een Kunstenaar en Geleerde toegewijd, vereenigt het medegevoel van alle volken; en zeer zeker zal een Standbeeld voor den eenigen

Rembrandt op zijn voetstuk verrijzen, onder de toejuiching der geheele beschaafde wereld.

's Gravenhage en Amsterdam, den 15. November, 1841.

De 's Gravenhaagsche Commissie:

L. B. BEIJNEN, *President.*
H. VAN DE SANDE BAKHUIZEN, *Vice-Presid.*
B. J. VAN HOVE, *Penningmeester.*
A. SCHELFHOUT.
J. J. EECKHOUT.
A. WALDORP.
J. MOERENHOUT.
L. A. VINCENT.
E. M. CALISCH, *Secretaris.*

De Amsterdamsche Commissie:

J. W. PIENEMAN, *President.*
J. A. KRUSEMAN, *Vice-President.*
J. WARNSINCK, *Penningmeester.*
J. S. DOIJER.
L. H. DE FONTENAY.
N. PIENEMAN.
B. TAUREL.
M. G. TETAR VAN ELVEN.
C. J. L. PORTMAN, *Secretaris.*

De *Pruissische Staats-Zeitung* meldt het volgende aangaande de plegtige ter aarde bestelling van den beroemden Bouwkunstenaar Schinkel, die te Berlijn, den 13. October heeft plaats gehad.

Ten drie ure na den middag, moest het stoffelijk overschot van den achtenswaardigen man, dien wij betreuren, en die als het ware sedert een jaar voor deze wereld niet meer bestond, aan de aarde worden teruggegeven. Ofschoon dus de tijding van zijnen dood geene verwondering of verrassing baarde, zij was daarom niet minder bedroevend; want allen, die met slechts eenige Kunstliefde bezield zijn, houden zich overtuigd, dat zij in hem den man verloren hebben, die in deze hoofdstad het middelpunt en de ziel der Kunst was, en die tevens door zijne edele gevoelens, zijne goedheid en vriendelijkheid, aller harten, als door eene onzigtbare magt, aan zich wist te boeijen. Deze gestemdheid voor den man, wiens verlies onherstelbaar is, en wiens aandenken nimmer zal worden uitgewischt, had dan ook hier eene menigte zijner bewonderaars uitgelokt. Wanneer de liefde en de achting zich zoo algemeen verklaren, dan kan het wel niet missen, of zij moeten ook elders een verheven indruk achterlaten.

De stoet vertrok van het sterfhuis, te weten van de Koninklijke School van Bouwkunde. Dezelve werd door een korps muzijkanten geopend; de Lijkkist werd voorafgegaan door de leerlingen van het Koninklijk Instituut van Nijverheid en die van de Academie van Schoone Kunsten; zij werd begeleid door de Professoren en de Hoofden der Koninklijke School van Bouwkunde. Daar achter volgden de hoofden der bouwmeestersgilden van Berlijn, en een deputatie van die van Potsdam, insgelijks door hunne Bodens vergezeld, dragende de standaards met zwart floers omwonden. Bij den optogt werd de volgende orde in acht genomen: de metselaars, de timmerlieden, de schrijnwerkers, de slotensmeden, de glazenmakers, de schilders, de vergulders, de stukadoors, de behangers, de leembakkers, de blikslagers, de kopergieters, de fonteinwerkers en de straatleggers. Al deze ambachten hebben den weldadigen invloed van de meesterstukken des grooten kunstenaars ondervonden, die het Ambacht aan de Kunst wist te verbinden, en er een harmonisch geheel van te vormen; men kan zelfs zeggen, dat zij allen, die den trein volgden, de Verdiensten, waaraan zij, aldus vereenigd, eene laatste hulde gingen bewijzen, begrepen en waardeerden. Een tweede korps muzijkanten volgde op de ambachten; daarna traden de ambtenaren der Koninklijke Museën, met de ondergeschikten voorop; vervolgens alle Genootschappen van Kunstenaars; de leerlingen der Akademie van Bouwkunde, door hunne Professoren geleid; daarna het talrijke Genootschap van Architecten, waarbij zich de opzigters der gebouwen uit de Hoofdstad en uit Potsdam hadden gevoegd. Onmiddellijk voor de kist traden de ondergeschikte ambtenaren der hooge deputatie van Bouwkunde; de Ordeteekens van den overledene werden door een Architect gedragen, die van Gildeknechten vergezeld ging. Op de lijkkoets, die opzettelijk verhoogd gemaakt was, stond de ontbloote doodkist, met bloemen en lauwerkransen rijk versierd; zij was omringd van 12 Architecten, de functie van Lijktreurders waarnemende; de hoeken van het doodkleed werden gedragen door den oppergeheimraad der Bouwkunde, den heer Gunther, en door Professor Wach, als vertegenwoordigende de Bouw- en Teekenkunst; de baar werd door bloedverwanten en hooge autoriteiten gevolgd. Bij deze laatste zag men de Hoofddeputatie van Bouwkunde, den Senaat en de Hoogleeraren der Academie van Schoone Kunsten, den Rector en de Hoogleeraren der Universiteit, verscheiden leden van de Academie van wetenschappen, en vervolgens een aantal in rouw gekleede personen, allen te voet. Dan volgde een onafzienbare trein van rijtuigen, aan het hoofd van welke zich het *gala*-rijtuig van Z. M. den Koning, en die der Koninklijke Prinsen bevonden. De Architect-Professor Stier, sprak bij het graf, in naam der Kunstenaars, zijne ambtgenooten, eene herinneringsrede uit; terwijl de Bisschop Dr. Ross de gebeden deed en den Zegen over het Lijk gaf. Deze had reeds in het sterfhuis de Rouwrede gehouden, waar ook de muzijkale afdeeling der Academie van Schoone Kunsten, bijgestaan door de leden van de Zangacademie, eenen Lijkzang had aangeheven. De Lijkstaatsie werd door een zacht, ofschoon niet zeer aangenaam weder begunstigd; de inwoners van Berlijn, wier straten allen, zonder onderscheid, van 's mans Genie getuigen, hebben blijken gegeven, hoe levendig zij het verlies gevoelen, dat hunne stad geleden heeft.

Zoo rust dan nu de onvermoeide Kunstenaar van zijne rustelooze werkzaamheid, op dezelfde plaats, die de asch van zooveel groote Genie's bevat; maar zijn Vernuft zal in vollen luister blijven leven, en menig Kunstenaar voor de edele Architectuur ontvlammen en bezielen.

Een Opiumkaauwer.

Een Engelsch Afgezant bevond zich onlangs ten gehoore bij een Mahomedaansch Vorst in Indië. Hij werd, het paleis binnengelaten zijnde, in een klein vertrek gebragt, welks meubelen en sieraden al de pracht overtroffen, die door hem tot dus verre ergens ter wereld werden aangetroffen. Na een oogenblik daar, geheel alleen, vertoefd te hebben, zag hij twee, naar het uiterlijke te oordeelen, zeer aanzienlijke personen binnentreden, die eene baar voorafgingen, welke twaalf slaven droegen, en die met de kostbaarste zijden en Cachemire stoffen overdekt was. Op dat prachtig bed lag eene menschelijke gedaante uitgestrekt, welke men eerder voor een Lijk zou hebben aangezien, ware het niet, dat er zich bij elke beweging der draagbaar ook eene kleine beweging aan het hoofd des nederliggenden geopenbaard had. Twee Officieren, met twee gouden schotelen, waarin elk een flesch met eenig bruinachtig vocht lag, stapten statig ter zijde van de baar.

De Afgezant meende intusschen, dat hij, onwillens en onwetens, bij eene Lijkstaatsie tegenwoordig was, en wilde zich dus verwijderen; maar, weldra geraakte hij uit zijnen waan, toen hij een der officieren, die de baar ter zijde gingen, het hoofd van het schijnbaar lijk zag opligten, en den mond van den liggende openen, om er eenige druppelen van het bruinachtig vocht in te gieten, dat in de beide flesschen besloten was; daarna drukte hij het wonderwezen den mond weder toe, en wreef het de keel, om de ingegoten druppelen zacht te doen doorglijden. Die zelfde operatie werd tot vijf malen toe herhaald, en nu begon degene, die daar zoo lang wezenloos neêrgelegen had, eindelijk, zelf te slikken; zijne kleur keerde op het gelaat, en de beweging in zijne ledematen terug. Vervolgens begon hij in 't Perzisch den Gezant toe te spreken, teneinde de reden zijner komst te vernemen. Deze gaf hem het noodige bescheid, en nu langzamerhand werd ditzelfde, zoo even te voren, nog geheel onbezielde wezen, meer en meer, ja, eindelijk zoo buitengemeen levendig, dat de schranderheid en geestvlugheid, die in al zijne woorden doorstraalde, den Engelschen Gezant verbaasden en verstomden. Na afloop der zakelijke audientie, nam deze nu de vrijheid, den Vorst naar de oorzaak van al deze verschijnselen te vragen, en kreeg daarop dit ten antwoord: « Ik ben een Opiumkaauwer van overoude dagteekening; trapsgewijze heb ik mij daaraan gewend tot in zulk eene mate, dat thans drievierde van den dag voor mij in een staat van uiterlijke bewusteloosheid voorbij gaat; — inwendig evenwel ben ik helderziende, en verlustig mij dan zelfs in de aangenaamste geestverrukking. Nogthans zou het kunnen gebeuren, dat, als ik niet behoorlijk opgewekt wierd, die staat van sluimer doodelijk konde worden. Doch, ik verlaat mij, te dien aanzien, geheel op de trouw mijner innig verknochte dienaren, die altijd mijne pols gadeslaan, en het juiste tijdstip weten, wanneer zij mij eene nieuwe dosis opium moeten toedienen, teneinde mij, gelijk gij het gezien hebt, weêr te doen opleven. Nu heb ik reeds weder verscheiden oncen gebruikt, en het zal thans nog wel een paar uren aanloopen, alvorens ik op nieuw in die liefelijke rust wegzink, waaraan mijn geest sinds jaren zoozeer verwend als gehecht is. (*Algemeene Bibliotheek van Geneve.*)

Ouderdom der Vorsten

VAN

EUROPA OP DEN 1. JANUARIJ, 1842.

De Koning van Zweden	77 jaren,		11 maanden,		6 dagen.	
Z. Heil. de Paus	76	»	3	»	13	»
De Koning van Hannover	70	»	6	»	26	»
» » der Franschen	68	»	2	»	26	»
» » van Wurtemb.	60	»	3	»	4	»
» » » Beijeren	55	»	3	»	7	»
» » » Denemark.	53	»	3	»	13	»
» » » Sardinië	53	»	2	»	30	»
» » der Belgen	51	»	–	»	16	»
» » der Nederland.	49	»	–	»	26	»
» Keizer van Oostenrijk	48	»	8	»	21	»
» Koning van Pruissen	48	»	2	»	17	»
» Keizer van Rusland	45	»	5	»	26	»
» Koning van Saxen	44	»	7	»	14	»
» » der Beide-Sicil.	31	»	11	»	20	»
» » der Grieken	26	»	7	»	—	»
» Koningin van Portugal	22	»	8	»	27	»
» » » Engeland	22	»	7	»	8	»
» Sultan	18	»	8	»	11	»
» Koningin van Spanje	11	»	2	»	22	»

Hierbij valt nog op te merken, dat bijna al de Tronen van Europa sedert 1830 zijn vernieuwd, en zulks wel zestien op de twintig. De Koning van Zweden, de oudste der regerende Vorsten, dagteekent van 1810; de Koning van Beijeren van 1825; de Keizer van Rusland van 1826; en de Koningin van Portugal mede van 1826.

ADVERTENTIEN.

*** Al wie nog iets verschuldigd is aan, of te vorderen heeft van, de Nalatenschap van Mejufvrouw DYMPNA HELENA VAN WANROOY, Echtgenoot van den Heer JOHANNES ANTONIUS NUYTS, op den 23 Mei 1841 te *'s Hertogenbosch* overleden, gelieve daarvan *vóór of op den 15 Januarij 1842*, opgave of betaling te doen, ten Kantore van des Erflaatsters Executeur-Testamentair, den Notaris HENDRIK ANTONY BYVOET, te *'s Hertogenbosch* residerende; zullende na die tijd geen Pretentien meer kunnen worden aangenomen.

Bij *D. A. A. DE ROOY*, te *'s Bosch*, is van de pers gekomen, en alom verzonden:

VOLKS-ALMANAK

VOOR

ROOMSCH-KATHOLIJKEN

VOOR

1842.

(Twaalfde Jaargang.)

Prijs 35 Cents.

Dezelve is behalve bij alle Boekhandelaren te *'s Bosch* mede verkrijgbaar:

Te *Amsterdam* bij van Langenhuijsen, Schonekat, Gosling, van Spanje, de Charro, Koopman, Borleffs, Trentrop en Mej Filmar, *Alkmaar*, Coster en Mej. Nieuwenhof, *Haarlem*, Niesten en Hijnsbergen, *Purmerend*, Schade, *Enkhuizen*, Pannebakker & Comp., *Hoorn*, Mej. Bornman, *Medemblik*, Vermande, *'s Hage*, van Langenhuijsen, en Ten-Hagen, *Rotterdam*, Bolan, Braam, van Belle, van der Rijdt en Mej. Mulders, *Leyden*, Thijssens, van Leeuwen, Schreuder & Van Baak, en Mej. Langeveld; *Gouda*, van Goor, Cuijpers en van Son; *Delft*, van Dijck en Coster, *Delftshaven*, Houtman, *Schiedam*, van Pinxteren en Boomer, *Dordrecht*, Zender, *Vlaardingen*, Post, *Utrecht*, van Rossum, Banning, Vierhout, Schikhoff en Mej. van Meurs, *Amersfoort*, Jacobs & Meijers, en Wolters, *Gorcum*, Stokhuijzen en Nieuwenhuizen, *'t Gooij*, van den Hoogen, *Groningen*, Smil, Oomkens, Stadoot, Wolters en Ridder, *Leeuwarden*, Hoepermans, Mulder en Schierbeek, *Bolswart*, Gerritsma, *Sneek*, Holtkamp, *Franeker*, IJpma, *Dokkum*, Schaapsma, *Zwol*, Waanders. *Deventer*, Horstink en Peeters, en Robijns, *Almelo*, Sommer, *Arnhem*, Vermeulen, Meijer en Daems, *Doesburg*, Sommer, *Nijmegen*, Hermans, van der Heijden, Bach, Posthast, en Wollenberg, *Zutphen*, Mellink, *Tiel*, van Wermeskerken, *Kuilenburg*, van den Abeele, *Zalt Bommel*, Mej. Bakker, *Middelburg*, van Benthem en Jutting, *Tholen*, van Rhee, *Breda*, van Gulick & Hermans, Steijn en van Wees, *Bergen op Zoom*, Verkouteren en Kiel, *Eindhoven*, Janson, *Helmond*, van Kelckhoven, Vos en Dirks, *Tilburg*, van Gemert en de Kanter, *Oosterhout* Moonen, *Oirschot*, Teurlinckx, *Boxtel*, van Lieshout, *Schijndel*, van der Kant, *Veghel*, Terneuzen, *Uden*, Verhoeven, *Zevenbergen*, Beers, *Heusden*, Veerman, *Waalwijk*, van Giersbergen, *Ravesteijn*, van den Heuvel, *Grave*, van Dieren, *Boxmeer*, Engelkamp, *Maastricht*, Ploem en Gulikers, *Venloo*, Bekkers, *Roermond*, Romen en Mej. Welsch *Sittart*, Postkantoor en Albers. *Naarden*, Postkantoor, *Goes* Postkantoor. en Kieeuwens.

Theatre Optique

of Schilder en Werktuigkundig Schouwtooneel, door wijlen den Heer P. J. PFEIFFER, Jr. in leven Lid der Koninklijke Akademie van Beeldende Kunsten en Decorateur aan den Stads Schouwburg te Amsterdam, onder directie van den Heer

J. ELLEMBERG.

Staande met zijn fraai Schouwtooneel op de Paradeplaats de derde Tent bezijden het Bisschopshuis. Aanvang ten 7 eindigende ten 10 ure.

Op heden Avond de volgende Voorstellingen.

No. 1. Het Colosse in Rome.
» 2. Untersee in Zwitserland met het opkomen der Zon.
» 3. Het Ysselmondsche Veer.
» 4. Voorschoten Wintergezigt.
» 5. Padua in Italie.

Tot Slot.

» 6. De Brand in eenen Molen in Duitschland

Men zal alle dagen verandering van voorstelling geven, welke door de Programma's zullen bekend gemaakt worden.

De Directeur heeft alles aangewend om zijn Lokaal te verwarmen en het geëerd publiek alle gemakken te verschaffen. De plaatsen kunnen besproken worden van 's morgens 10 tot 's namiddags 3 ure aan het Bureau der Tent.

Prijzen der plaatsen. 1. Rang 75 cents. 2. Rang 50 cents. 3 Rang 25 cents. 12 kaartjes te gelijk nemende, zullen voor *f* 7 verkrijgbaar zijn bij D. A. A. DE ROOY.

*** Bij J. J. ARKESTEYN EN ZOON Boekhandelaren te *'s Bosch*, ziet het licht en is alom verzonden:

Leerreden over eenige onderwerpen uit het lijden van onzen Heer Jesus Christus. Naar het hoogduitsch van Anton Paessmayer, R. C. Pastoor te Weenen, door H J. Sonjee. R. C. Pastoor te Tuitjenhorn, Gemeente Haringcarspel. Vierde en laatste Deel. *f* 2,» — Mede voor diegenen, die zich gedurende den Vastentijd, met ernstige en geestelijke lezing bezig houden.

Zondags-School tot oefening van huisaandacht voor Roomsch Catholijken, bestaande in zedelijke uitleggingen en bemerkingen op de evangeliën van de Zon- en geboden Feestdagen van het geheele jaar. Door L. Engbers, Aartspriester van Twenthe, en R. C. Pastoor te Vasse. Derde, vermeerderde en verbeterde druk, groot 12°. 432 bladz. *f* 0,75, in bezaan gebonden *f* 1,10.

De twaalf deugden van een goed Onderwijzer, naar de voorschriften en grondstellingen van den Heere Jean Baptiste de la Salle, Insteller der Broeders van de Christelijke scholen, uit het Fransch door een Onderwijzer 8° 120 bladz. *f* 0,50.

De magt van het ongeloof en van een knagend geweten in lijden en sterven. Aangetoond op waarheid gegronde voorbeelden. Door F. J. Rosenbächer, vorst Bisschoppelijk Beijersch Geestelijk Raadsheer Deken, Districts-Schooltoeziener en Pastoor te Lustenau in den Vooralbergschen Kreits; Naar den tweeden verbeterden druk uit het Hoogduitsch 8°. *f* 0.30.

Beknopte Schets der Vaderlandsche geschiedenis voor de Nederlandsche jeugd. — Aanmerkelijk verbeterd en tot 1841 bijgewerkt. Tweede druk, 8°. *f* 0,15.

Kleine Leerrijke verhalen voor kinderen, Een Leesboekje voor de lagere scholen. Tweede Stukje 8°. *f* 0,20.

Heer Uw Wil Geschiede. Een Gebedenboek voor Catholijken, die aan het einde van hun leven naderen en verlangen zalig te sterven; door J. J. Burgmeijer, R. C. P., in kl. 8°. (groote letter.) In geperste band *f* 1,70. maroquin. *f* 1,55. fransche band. *f* 1,15. bezaan. *f* »90.

Ter perse: Feller geschiedkundig Woordenboek XXste Deel.

Bonnardel Leerreden IVde Deel.

Wiedemann Algemeene wereldgeschiedenis 4de en laatste Deel.

Mede ziet bij de Uitgevers dezes het licht, eenen Catalogus van een AANTAL WERKJES VOOR R. C. SCHOLEN, den prijs bij de 13 berekend; dezelve is op *franco* aanvrage *gratis* verkrijgbaar.

** Er wordt op gemakkelijke conditien te Koop gepresenteerd een ORGEL met twee Clavieren en aangehangen Pedaal, van de volgende dispositie.

Manuaal Prest. 8 vt. Holpijp. 8 vt. Dulciaan 8 vt. voxhumana 8 vt. Bourdon 16 vt. Disc. Quintadien 8 vt. Gemshoorn 4 vt. octaaf 4 vt. Fiool di Gambi 8 vt. Disc. quint. 3 vt. octaaf 2 vt. Cornet Disc. Tremulant enz. tweede Clavier. Holp 8 vt. Fluit. 4 vt. Gemshoorn 2 vt. Siflet 1 vt. Musette 8 vt. tongwerk. Dit Orgel dat eenige jaren voor kerklijk gebruik heeft gediend in de R. C. Kerk der Eerwaarde Predikheeren te *Rotterdam*, zou voor hetzelfde doel zeer geschikt zijn. Nadere informatien bij den Heer G. LANGESTRAAT bang D. 25 en te zien bij KAM en VAN DER MEULEN Orgelmakers te *Rotterdam*.

** UIT DE HAND TE KOOP. Een DAMSCHUIT, voerende een sprietuig, groot gemeten 16 $\frac{5}{100}$ Lasten, met ZEIL en TREIL, ANKERS, TOUWWERK, een BOOT en verder TOEBEHOOREN; leggende nabij de Boombrug, in de Stads Haven te *'s Hertogenbosch*.

Dit Vaartuig heeft steeds den dienst verrigt in het Beurtveer van *'s Hertogenbosch* op *'s Gravenhage* en *vice versa*, bevindt zich met nieuw Zeilwerk, verder in zeer goeden staat van onderhoud en wordt bij solide bepalingen, onder zeer aannemelijke voorwaarden, uit de Hand te Koop aangeboden.

Te bevragen ten Kantore van den Notaris H. A. BYVOET, te *'s Hertogenbosch* residerende.

Zegt het voort.

UITPAKKING

VOOR 8 DAGEN

In den Gouden Leeuw.

HENRI PRONK, berigt het geëerd publiek dat hij, na veelvuldig verzoek, deszelfs Magazijn van GALANTERIEN en NIEUWIGHEDEN op aanstaanden Maandag verplaatst zal hebben, uit deszelfs Kraam, in bovengemeld Hotel; daar het ongunstige weder, vooral vele Dames heeft terug gehouden, deszelfs Magazijn te komen bezigtigen, zoo twijfelt hij geenzins in een behoorlijk verwarmde zaal het tegendeel te zullen ondervinden, daar bovengemelde alle deszelfs Nieuwigheden in persoon te *Parijs* inkoopt, zoo is hij in staat gesteld tot zeer civiele prijzen de volgende artikelen te offreren: KAMER LUSTERS. BRONS ARTISTIQUE, nieuw model van *f* 12 tot *f* 26 KANDELAARTJES in differente modellen, fraaije ORNEMENTEN voor op Schoorsteen mantels en ÉTÉSSIÈRES, OMBER. DOOZEN, INKTKOKERS, brillante TAFEL- en ZAKFLACONS, PENDULES van zwart marmer, KANDELABERS, onderscheidene Chineesche artikelen, en eene hoeveelheid kleine voorwerpen bijzonder geschikt voor Souvenirs en Geschenken.

Finale Verkooping

H. VAN MANEN Notaris te *Nijmegen* zal verkoopen in het huis van NOTARISSEN te *Nijmegen* op Maandag den 27 December 1841, des avonds ten 8 ure:

Eene zeer welbeklanten Houte WINDKOORN- en MOUTMOLEN, genaamd de Polmolen staande op de Wal te *Nijmegen* aan het Bastion, genaamd de Kat, met het Erf of de Molenwerf, waarop de Molen is gebouwd.

Deze Molen is tegenwoordig in den best mooglijken staat, alszijnde in het afgeloopen in dit jaar aanzienlijk verbeterd en grootendeels vernieuwd, met de losse voorwerpen daarbij gehoorende volgens Inventaris.

Bij provisioneele toewijzing gebragt op *f* 8,600.

GRANENMARKT.

Te AMSTERDAM, van Woensdag 15 December.

Tarwe met meer handel en goed prijsh. In entr.: 129 p. j. Rijn *f* 345. In cons.: 130 p. b. Pools. *f* 385, 390; 130 p. o. b. dito *f* 395; 130 p. j. Zeeuws. *f* 350; 125 p n. Geld. *f* 300 127, 129 p. j. Rijn *f* 345, 352, 125 p. b. Pools. *f* 368; 27 p. j. Zeeuws. *f* 328.

Rogge tot ruim vorige prijzen, met goede handel; 119 p. Pruis. *f* 210; 119 p. Stett. *f* 210; 120 p. Pruis. bij groote partij *f* 213; 119 p. mindere dito *f* 207.

Garst ruim prijshoudend, met goeden handel; 105 p. N. Nassaudietsch *f* 152, zeil. in Entrep.; 107 p. Dito, alhier *f* 165; 106 p. Dito aan de molen *f* 165; 99 p. Jar. Old. W. *f* 158; 96 p. Nieuwe Dito *f* 150.

Haver in een doen; 85 p. Dikke *f* 95; 93 p. Dito *f* 106.

Koolzaad 1 p. vl. hooger; Kromh 85 p. vl. Gron. 81 p. vl. op 9 vat in April 88 p. vl.

Lijnzaad zonder handel.

Raapolie dadelijk in een doen, op levering wel zoo aangenaam, per 6|w *f* 57½; Vlieg *f* 56 a ½; Mei *f* 49¾, 50, ¼; Sept. *f* 46; Oct. *f* 45¾ a 46.

Lijnolie pr. 6|w. *f* 38½; Vlieg. *f* 37½. Hennepolie per 6|w. *f* 48; Vlieg *f* 47.

MARKT-BERIGT.

De Prijzen der Granen alhier, van Donderdag den 16 December 1841, zijn geweest:

Rogge (per Ned. Mud.)	*f* 7.66	a	*f* 5.00
Boekweit.	- 6,33	a	- 5,83
Haver.	- 2.33	a	- 2.00
Garst.	- 4.66	a	- 4,50
Het Nederlandsch p. Boter.	- 0.75	a	- 0.66
De 3 » » Roggenbrood	29½ Cents.		

Heden is de belgische notering niet aangekomen.

BINNENLANDSCHE BEURSPRIJZEN.

BEURS VAN AMSTERDAM.

Heden, Woensdag 14 December 4½ Ure.

W. S. 2½ pCt. 51¼. W. S. 5 pCt. 9 $\frac{1}{16}$, ⅛. Kansbilj. *f* 25 $\frac{5}{16}$. Synd. 4½ pCt 90⅞ ¾, 91. Sijnd. 3½ pCt 76. Handelm. 155¼ ½. O. I. 5 pCt. 97½. Ard. 85 p. st. 22 $\frac{1}{16}$, $\frac{3}{16}$ ¼. Oude Russen 10 $\frac{1}{2}$. Metalliek 105. ½, ¾.

Ter Courantdrukk. van D.A.A. DE ROOY, te 's Bosch